

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

259. An Princeps possit imponere, & exigere gabellas à Clericis in
Minoribus constitutis? Et quid, si adsit consuetudo in contrarium? Et quid
de Clericis primæ Tonsuræ? Ex p. 1. tr. 2. res. 36. aliàs ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

& asserit, quòd si in Regno Neapolitano non adest privilegium Pontificis id concedentis, illam consuetudinem, seu Constitutionem imponendi gabellas super bona Clericorum donata, esse contra libertatem Ecclesiasticam, & nullam prorsus retinere firmitatem. Sed an, Clericus teneatur solvere gabellas impositas super bona laicorum, ad ipsum postea aliquo titulo, de quibus *supra*, pervenientia? respondeo distinguendo: vel illa bona habebant annexam aliquam gabellam, vel collectam certam perpetuam, & invariabilem, nimirum ut ex eis quotannis solvatur certa pensio in perpetuum: vel illa bona erant solum obligata ad Collectas, obligatione indeterminata, & variabili ad tempus, nimirum, ad solvendas collectas pro varietate temporum, & necessitatibus occurrentium. In primo casu tenentur Clerici solvere supradicta onera: in secundo minime. Et ita docet Filiucius *tom. 1. tr. 16. c. 11. num. 294.* Azorius *p. 3. lib. 5. c. 19. q. 8.* Duardus in *Bull. Cœna, lib. 2. can. 18. q. 6. n. 6.* Megala in *part. 2. lib. 2. c. 17. q. 6. n. 58. & 103.* Alterius *tom. 1. disp. 19. lib. 5. c. 6. fol. mibi 719.* Prosper de Augustino in *addit. ad Summam Quaranta, verb. vectigal.* Sousa in *Bulla Cœna, c. 19. disp. 92. n. 5.* Molfesius in *summ. tom. 2. tract. 11. c. 22. n. 167. & 168.* Turrianus *tom. 2. in 2.2. disp. 44. dub. 4. n. 13.* Molina *tom. 3. tr. 2. disp. 672.* & alij. Vide etiam Layman in *Theolog. mor. lib. 4. tr. 9. c. 6. n. 5.* Malderum in *2.2. tr. 5. c. 6. dub. 9.* & Suarez *contra Regem Anglia, lib. 4. c. 20.*

RESOL. CCLVIII.

An Clerici teneantur solvere collectam certam & invariabilem impositam per statutum super aliqua bona, priusquam ad eos pervenissent?
Et an prædia omnia sint obligata pro tributis Reipublicæ impositis? Ex part. 3. tract. 1. Ref. 17.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam docet Barbosa in *collecl. tom. 1. lib. 3. tit. 49. c. 4. n. 5.* & ego ipse cum multis aliis in *tr. 1. part. 1. de immunit. Ecclesiast. resol. 42.* nunc autem existimo contrariam sententiam esse etiam probabilem, quam tuentur DD. quos citat, & sequitur D. Carolus de Grassis *de effectibus clericatus, eff. 3. à n. 162. vs. que ad n. 176.* quibus ego addo doctissimum Iuriconsultum Hispanum Ioannem Bertran. de Guevara in *propugnac. liber. Eccles. assert. 1. §. 6. n. 27.* vbi sic asserit. Non potest sustineri opinio Bartoli etiam si onus impositum sit invariabile, & certum & in certa quantitate; quia collecta est onus, quod personis imponitur secundum quantitatem possessionum & rerum, ita quòd collectæ sint onera mixta, ex *l. rescriptio, §. finali, de muner. & honor.* & ita collecta quantum ad obligationem est onus personale, & quantum ad quantitatem est reale; ac proinde quando imponitur onus à statuto super rebus certum & invariabile, id censetur fieri in fraudem Ecclesiasticorum, & ita est eadem ratio, ac si esset onus variabile, & incertum, quidquid contradicant alij distinguendo, an onera certa & firma, & invariabilia sint, an verò incerta, & variabilia.

2. Nec enim hæc distinctio admittenda est, quando per statutum onus solvendum imponitur in futurum, aliter si fiat per specialem contractum Principis, vel contrahentium. Ita Guevara, & ante illum Cardinalis Albanus in *tract. de immunit. Eccles. qui omnino videndus est, & habetur in tom. 13. tractatum part. 2.* Hoc etiam docet Alexander Pefantius *tract. de immunit. Eccles. disp. 7.* vbi sic ait. Quando onera sunt perpetua, & certa, & rebus imposita, maior est difficultas; sed si generalitati factorum Canonum itandum

fit, idem dicendum est, quòd de secundo casu, & ego ut tuas reddam Principum, & Magistratum secularium conscientias, non possem, tuta conscientia, aliud suadere, quam ut cum talia onera imponenda, vel imposita iam exigenda sunt, non aliter fiat, quam consulto, & concedente Romano Pontifice. Sic Pefantius, quæ omnia intelligenda sunt, ut notat Grassis *vbi supra*, etiam si bona patrimonialia clerici reperiantur in extimo descripta, nam non transeunt in clericos cum onere suo, licet tale onus esset reale, perpetuum & durabile.

3. Ex his patet refellendum esse Ioannem Driedonem *de libertate Christiana lib. 2. cap. 3.* asserentem, quòd prædia omnia sunt obligata pro tributis Reipublicæ impositis, & imponendis, & cum hoc onere transire in Ecclesiam; sed hæc opinio est falsa, & Thologo indigna.

RESOL. CCLIX.

An Princeps possit imponere, & exigere gabellas à Clericis in Minoribus constitutis?
Et quid, si ad sit consuetudo in contrarium?
Et quid de Clericis primæ tonsuræ? Ex part. 1. tract. 2. Ref. 36. alias 35.

§. 1. **D**E Clericis primæ tonsuræ affirmativè respondet Angles in *4. som. 2. de restit. c. ellig. diff. 5.* Lassarte *de decim. vendit. c. 19. n. 21.* Gutierrez *pract. 99. lib. 1. q. 8.* Ledesma in *summa, tom. 2. tract. 17. c. 2. concl. 27.* & Ioann. de la Cruz in *direct. conscient. p. 1. præcep. 7. art. 3. concl. 1.*

2. Sed stando in iure communi, contrariam sententiam prorsus amplectendam esse puto: nam omnes Clerici, etiam primæ tonsuræ, gaudere exemptione gabellarum; ut notat Molina *tom. 3. tract. 2. disp. 270. num. 5.* Malderus, Lessius, & alij, *vbi infra* & colligitur ex *c. fin. de vita & honest. cler. ex c. quantum de censibus, & ex l. Presbyteros, C. de Episcop. & Cler. Dixi*, stando in iure communi: nam in aliquibus Regnis, Clerici in minoribus constituti, si actu beneficium non habent, non sunt exempti ab onere gabellarum, ut notant Aragon in *2.2. q. 62. art. 3.* Bobadilla in *Polh. tom. 1. lib. 2. c. 18. n. 263. & 183.* Ioan. de Hevia in *tr. de commere. lib. 1. c. 14. n. 9.* Flores de Mena *lib. 2. q. 21. n. 199.* Felicianus *de cens. lib. 2. c. vlt. n. 13.* Gironda *de gabellis, p. 7. n. 7.* Rodriguez in *summas tom. 1. c. 75. concl. 14.* Ioan. de la Cruz in *direct. conscient. part. 5. præcep. 7. q. 7. art. 3. dub. 1. concl. 1.* & alij penes ipsos. Et hoc stante consuetudine, à Romano Pontifice scita, & approbata, ut observant Valquez *opus de vestit. c. 6. §. 1. n. 33.* Lessius *lib. 3. c. 3. dub. 5. n. 39.* Malderus in *2.2. tract. 5. cap. 6. dub. 8.* Molina *tom. 3. tr. 2. disp. 270. n. 5.* Turrianus in *2.2. som. 2. disp. 44. dub. 4. n. 12.* Salas *de legib. q. 96. tr. 2. 4. disp. 14. sect. 1. n. 121.*

3. Sed hanc consuetudinem, & Doctorum opinionem refellit ex Theologis Hispanis Garcias *de beneficiis, tom. 1. part. 2. cap. 3. à n. 1. vs. que ad 10.* & ex nostris P. Megala in *par. 2. lib. 2. c. 17. q. 6. n. 101.* Quicquid igitur sit de hoc, certum est talem consuetudinem non extare in hoc Regno Sicilia: & idem Clericos minores etiam primæ tonsuræ, gaudere exemptione gabellarum: & qui vectigalia ab illis exigent, vel imponent, in excommunicationem Bullæ Cœnae inciderent.

RESOL. CCLX.

An Princeps secularis possit imponere, & exigere gabellas

Sup. hoc in Ref. seq. & in tom. 6. tr. 9. Ref. 66. §. Accedit.

Quæ hic est Ref. antec. den. §. vlt. paulo post initium, & in tom. 7. tr. 9. Ref. 66. §. Accedit.

Sup. hoc in Ref. 64. §. 1. paulo post initium, & in Ref. 65. §. 2. etiam paulo post initium, & inf. lege doctrinam ad seq.